

<https://doi.org/10.15407/econlaw.2021.03.059>

УДК 346.21

О.Ю. ГОСТЄВА, провідний економіст
Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень
імені В.К. Мамутова НАН України», м. Київ, Україна
(orcid.org/0000-0002-1203-8933)

СТВОРЕННЯ ТЕРИТОРІЙ ПРІОРИТЕТНОГО РОЗВИТКУ В ДОНЕЦЬКІЙ ТА ЛУГАНСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ ЯК ШЛЯХ ДО ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОБЛЕМ

Ключові слова: соціально-економічна ситуація, Донецька та Луганська області, території пріоритетного розвитку, спеціальний режим інвестиційної діяльності.

Проаналізовано соціально-економічну ситуацію в Донецькій та Луганській областях, що склалась внаслідок збройного конфлікту та бойових дій. Виявлено проблеми, з якими зіткнулися Донецька та Луганська області, а саме: втрата переважної частини промислового потенціалу, падіння обсягів промислового виробництва, скорочення валового продукту й експорту, недостатність робочих місць, відсталість, депресивність регіонів, зниження інвестиційної привабливості. Вирішення наявних проблем Донецької та Луганської областей можливо за рахунок надання їм статусу територій пріоритетного розвитку та запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності.

Вступ. Політична та економічна нестабільність, які стали наслідком збройного конфлікту з Російською Федерацією на сході України, призвели до того, що Донецька та Луганська області, які раніше за рівнем соціально-економічного розвитку були лідерами серед областей України, стали аутсайдерами. Втрата переважної частини промислового потенціалу, падіння обсягів промислового виробництва, недостатність робочих місць, відсталість регіонів Донецької та Луганської областей — усе це призвело до зниження їхньої інвестиційної привабливості. Безперечно, за таких умов пріоритетним завданням Уряду України стає пошук ефективних правових та економічних механізмів задля посткризового відновлення та розвитку цих регіонів. Пошук шляхів фінансування, активізація залучення інвестицій — саме ці питання належать до переліку проблемних питань, вирішенню яких має допомогти запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності та територіях Донецької та Луганської областей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти даної проблематики стали предметом дослідження багатьох українських науковців. Дослідженням наслідків збройного конфлікту в Донецькій та Луганській областях та його впливу на соціально-економічний стан

Цитування: Гостєва О.Ю. Створення територій пріоритетного розвитку в Донецькій та Луганській областях як шлях до вирішення соціально-економічних проблем. *Економіка та право*. 2021, № 3. С. 59—65. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2021.03.059>

цих регіонів займалися такі вчені: О.Ю. Снігова [1], М.В. Плетньов [2], К.Є. Мойсеєнко [3], Л.Є. Сімків [4] та ін. Серед науковців, які пропонують запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Донецькій та Луганській областях як напрям розв'язання соціально-економічних проблем, можна виокремити таких: О.Р. Зельдіна [5], О.І. Амоша [6], В.І. Ляшенко [7] та ін.

Метою даної статті є аналіз соціально-економічної ситуації в Донецькій та Луганській областях, що склалась внаслідок збройного конфлікту, та обґрунтування доцільності створення територій пріоритетного розвитку задля розв'язання проблемних питань, з якими зіткнулися ці регіони.

Результати дослідження. Донецька та Луганська області були загалом серед найбільш економічно спроможних регіонів в Україні. На Донбасі сформувався індустріально-аграрний господарський комплекс із переважанням важкої промисловості. Регіон площею 8,8 % території країни виробляв 25,0 % промислової і 8,0 % сільськогосподарської продукції. У Донецькій та Луганській областях вироблялося понад 25 % ВВП України. Донецька область була лідером за обсягами промислового виробництва серед регіонів України, забезпечуючи майже 20 % загальнодержавного обсягу реалізованої промислової продукції, на її території зосереджувалася п'ята частина промислового потенціалу України. Луганська область також входила до п'ятірки найбільш промислово розвинених регіонів України. Підприємства були розташовані кластерами (вугільний, металургійний, важкого машинобудування, енергетичний, хімічний), більшість галузей спеціалізації мали міжрегіональне та міжнародне значення. На Донецьку та Луганську області, за різними оцінками, припадало 23—27 % загального експорту України. Донецька область, була основним постачальником металопродукції, продукції машинобудування та хімічної промисловості [1, с. 20—21; 2, с. 119].

За діагностичним звітом «Аналіз проблем економічного розвитку Донецької та Луганської областей», в даних регіонах з роками скоротився валовий продукт, експорт та інвестиції, зросло безробіття, що негативно позначилося на добробуті населення й спроможності місцевих бюджетів виконувати соціаль-

но та економічно важливі функції. Усі ці проблеми зумовлено збройним конфліктом, який є на цих територіях [8, с. 17].

Більшість промислових активів Донецької та Луганської областей залишилися на території, не підконтрольній українській владі, де розташовані найбільші вітчизняні підприємства чорної, кольорової та хімічної промисловості, важкого машинобудування. Значна кількість цих підприємств має стратегічне для України значення за обсягом, асортиментом продукції або за її використанням в оборонній промисловості країни, а також є джерелом надходжень до державного бюджету [9, 10].

Згідно зі Стратегією економічного розвитку Луганської області на 2021—2027 рр. воєнні дії та втрата 30 % території Луганської області загострили розгортання кризових явищ в області. Тривала стагнація економіки регіону супроводжується збільшенням чисельності безробітних, зниженням рівня життя населення, зростанням трудової міграції працездатного населення в межах країни та за кордон. Луганська область віддалена від логістичних центрів і перетинів транспортно-вантажних потоків України. Жоден з міжнародних наземних транспортних коридорів не проходить територією області. Бойові дії та тимчасова окупація частини території Луганської області загострили проблеми логістики: мережа автомобільних доріг зазнала значних руйнувань, мережа залізничних шляхів розділена. Це призвело до порушення ланцюжків поставок сировини та відправки готової продукції споживачам, значно скоротило потік товарів, який входив до складу регіонального експорту, і значною мірою сприяло ізолюваності від решти території України. Більшість підприємств, які займаються залученням іноземних інвестицій, через бойові дії на території області, та виникнення логістичних проблем втратили ринки збуту, у тому числі на непідконтрольній українській владі території області, розірвали коопераційні зв'язки з відповідними контрагентами [11, с. 32, 60].

Погіршення соціально-економічної ситуації в Донецькій та Луганській областях, як вказується у «Рейтингу інвестиційної привабливості регіонів», призвело до суттєвого падіння інвестиційної привабливості цих регіонів, а саме у 2013—2014 рр. значно скоротилися обсяги іноземних інвестицій. Так, за даним

рейтингом, 2014 р. Донецька та Луганська області з лідерів стали аутсайдерами, Донецька область з третього місця 2013 р. перемістилась на 22 місце 2014 р., а Луганська область посіла 23 місце проти дев'ятого у 2013 р. [12].

Зниження інвестиційної активності на постконфліктних територіях, як вказує К.Є. Мойсеєнко, значно обмежує можливості їх відновлення: ускладнює відбудову виробничих потужностей, зростання промислового виробництва, створення робочих місць та забезпечення фінансової стійкості місцевих бюджетів [3].

Л.Є. Сімків та Н.Ю. Потьомкіна зауважують: «...якщо ситуація не зміниться і військові дії не будуть припинені найближчим часом, в цих регіонах і надалі спостерігатиметься зменшення обсягів прямих іноземних інвестицій через небажання інвесторів вкладати кошти в регіони, які характеризуються низькою привабливістю внаслідок фінансової, політичної, економічної нестабільності» [4, с. 406—407].

Отже, розглянувши вищезазначені соціально-економічні проблеми Донецької та Луганської областей, можна дійти висновку, що дуже складна ситуація, в якій опинилися ці регіони, потребує негайного реагування зі сторони Уряду України та впровадження додаткових механізмів ефективного управління з метою найшвидшого економічного відновлення цих територій. Для вирішення таких проблем, як недостатність робочих місць, депресивність регіонів, зниження інвестиційної привабливості східних регіонів України потрібно Донецькій та Луганській областям надати статус територій пріоритетного розвитку та запровадити спеціальний режим інвестиційної діяльності.

Поняття «території пріоритетного розвитку» має своє законодавче трактування. Так, відповідно до ст. 415 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV, під територією пріоритетного розвитку розуміється територія в межах міста, району, де склалися несприятливі соціально-економічні умови і на якій на підставах та в порядку, передбачених законом, вводиться спеціальний режим інвестиційної діяльності з метою створення нових робочих місць.

Згідно із законами України від 24.12.1998 № 356-IV «Про спеціальні економічні зони та спеціальний режим інвестиційної діяльності в

Донецькій області» та від 15.07.1999 № 970 «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Луганській області» території пріоритетного розвитку визначаються, як території в межах міста, району, на яких склалися несприятливі соціально-економічні умови та запроваджується спеціальний режим інвестиційної діяльності з метою створення нових робочих місць.

Варто зазначити, що території пріоритетного розвитку є одним зі чинних видів спеціальних режимів господарювання в Україні, який застосовується поряд зі спеціальними економічними зонами, технологічними та науковими парками.

Наголосимо на тому, що в Україні вже існує певний досвід створення та функціонування територій пріоритетного розвитку. Так, перші території пріоритетного розвитку почали з'являтися з 1998 р., загалом було створено 72 території пріоритетного розвитку у таких областях України: Волинській, Донецькій, Житомирській, Закарпатській, Луганській, Сумській, Харківській, Чернігівській та Автономній Республіці Крим. К.О. Алексич вказує, що «при запровадженні території пріоритетного розвитку розглядалися як інструмент державної регіональної політики подолання депресивних виявів у регіонах, який був спрямований на залучення інвестицій та створення нових робочих місць. Показники соціально-економічних результатів діяльності суб'єктів господарювання в умовах територій пріоритетного розвитку доводять, що запроваджені території відіграли певну позитивну роль у покращенні соціально-економічної ситуації на регіональному рівні» [13, с. 279].

Слід зауважити, що на сьогодні українськими науковцями та Урядом України питання, пов'язані із наданням статусу територій пріоритетного розвитку Донецькій та Луганській областям та запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності, розглядаються як шлях до виходу із соціально-економічної кризи та подолання негативних наслідків збройного конфлікту. Це свідчить про актуальність та доцільність даного економічного експерименту.

На доцільність надання статусу територій пріоритетного розвитку Донецькій та Луганській областям та запровадження спеціально-

го режиму інвестиційної діяльності вказує О.Р. Зельдіна, яка пропонує проєкт Закону України «Про спеціальний режим здійснення господарської та інвестиційної діяльності в окремих районах Донецької та Луганської областей», що має забезпечити органічне поєднання переваг різних типів спеціальних режимів господарювання з метою максимізації економічного ефекту [5, с. 99].

За цим законопроектом, запровадження спеціального режиму господарювання в окремих районах Донецької та Луганської областей дозволить:

- встановити особливий порядок організації і здійснення господарської та інвестиційної діяльності, що відрізняється від загального, з переважанням пільгового режиму господарювання для підприємств, які реалізують відповідні інвестиційні проєкти;

- прискорити залучення інвестиційних коштів на відновлення об'єктів виробничої та соціальної інфраструктури;

- реалізувати заходи щодо збереження і створення робочих місць та працевлаштування працівників, які вивільняються у зв'язку зі скороченням штату, ліквідацією підприємств виробничої і соціальної сфери (режим території пріоритетного розвитку);

- модернізувати на інноваційній основі промислове виробництво [5, с. 99–100].

Необхідність проведення в Донецькій та Луганській областях економіко-правового експерименту та надання цим регіонам статусу територій пріоритетного розвитку підтримують деякі українські вчені. Наприклад, О.І. Амоша, Ю.С. Залознова, О.Ф. Новікова та група авторів наголошують, що «Донецька та Луганська області мають стати територією для реалізації масштабного економіко-правового експерименту, спрямованого на комплексне економічне, гуманітарне відновлення та розвиток, ліквідацію зон екологічного лиха та забезпечення умов економічної, екологічної та соціальної безпеки, відновлення та розвитку території Донбасу. Запровадження експерименту передбачатиме формування територій пріоритетного розвитку, державне стимулювання розробки і впровадження нових моделей соціально-економічного розвитку, що слугуватимуть об'єднуючим механізмом, основу якого складає проста і зрозуміла логіка — зростання добробуту народу» [6, с. 189].

Погоджуються з такою точкою зору В.І. Ляшенко та Г.Ф. Толмачева, які зазначають, що «з метою розбудови нової сучасної конкурентоспроможної економіки на сході України Урядом України заплановано запровадження експерименту щодо формування територій пріоритетного розвитку в Донецькій та Луганській областях. Зважаючи на ключову роль виробництва у генеруванні попиту на інновації, акцент на виробничій сфері матиме вирішальне значення у відновленні економіки регіону. Для цього буде сформовано пул промислових, будівельних, логістичних, транспортних, інжинірингових, фінансових пропозицій, що можуть генерувати комплексне рішення для відновлення і модернізації регіону» [7, с. 4].

Підтримуючи пропозиції О.Р.Зельдіної, які знайшли відображення в проєкті Закону України «Про спеціальний режим здійснення господарської та інвестиційної діяльності в окремих районах Донецької та Луганської областей», М.В. Плетньов та О.М. Кузьменко дійшли думки, що основою соціально-економічного відродження Донбасу повинен стати саме цей закон, покликаний органічно поєднати переваги різних типів спеціальних режимів господарювання з метою максимізації економічного ефекту шляхом: встановлення особливого порядку організації та здійснення господарської й інвестиційної діяльності (пільговий режим господарювання) для підприємств, які реалізують інвестиційні проєкти; запровадження режиму території пріоритетного розвитку для модернізації на інноваційній основі промислового виробництва, прискорення залучення інвестиційних коштів для відновлення об'єктів виробничої та соціальної інфраструктури; збереження і створення робочих місць для працівників, які вивільняються у зв'язку зі структурними зрушеннями [2, с. 122].

Варто зазначити, що для надання статусу територій пріоритетного розвитку Донецькій та Луганській областям та запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності Урядом України вже зроблено певні кроки. Так, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.12.2020 № 1660-р схвалено Концепцію економічного розвитку Донецької та Луганської областей. Згідно з даною Концепцією Донецька та Луганська області мають стати територією для реалізації особливих економіко-

правових умов з комплексного впровадження системи управління та організації економічних процесів, які у подальшому можуть бути масштабовані на всю територію України. Запровадження особливих умов передбачатиме формування територій пріоритетного розвитку, державне стимулювання розроблення і впровадження нових моделей економічного розвитку, що слугуватимуть механізмом об'єднання, основою якого є проста і зрозуміла логіка — добробут мешканців. Даною Концепцією передбачається створення трьох типів моделей територій пріоритетного розвитку: на території громад, прилеглих до тимчасово окупованих територій, на всій території Донецької та Луганської областей, на території окремих виробничих та рекреаційних кластерів, зокрема інноваційних та індустріальних парків зі спеціальним режимом інноваційно-інвестиційної діяльності, що передбачатиме стимулювальні умови у сфері оподаткування, кредитування та митної політики для кожного окремого типу моделей.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 276-р затверджено План пріоритетних дій Уряду на 2021 рік, за яким, у рамках реінтеграції тимчасово окупованих територій, заплановано розробку законопроекту «Про запровадження експерименту щодо створення територій пріоритетного розвитку на території Донецької та Луганської областей» і пов'язаних законопроектів, що передбачатимуть особливі умови оподаткування, а також розподілу зібраних на таких територіях податків і митних зборів (підготовку даного законопроекту віднесено до відання Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій).

Для розвитку цього питання постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179 затверджено Національну економічну стратегію 2030, яка охоплює низку положень, передбачених Концепцією економічного розвитку Донецької та Луганської областей, ухваленою 23.12.2020. Зокрема, зазначена стратегія передбачає:

- надання статусу «зон пріоритетного розвитку» підконтрольним Україні територіям Донецької і Луганської областей. Водночас передбачається виділення трьох різних моделей розвитку: 1) загальний рівень (усі під-

контрольні території областей); 2) для громад, що межують з непідконтрольними територіями; 3) для окремих виробничих / рекреаційних кластерів;

- реалізацію в зонах пріоритетного розвитку пілотних та експериментальних програм і політик;

- застосування у зонах пріоритетного розвитку спеціальних умов розподілу зібраних податків і зборів, а також особливі умови оподаткування;

- відкриття офісів міжнародних комерційних арбітражів, юрисдикція яких поширюватиметься на пріоритетні зони;

- розробку механізмів страхування політичних і військових ризиків та створення інвестиційних фондів за державної підтримки.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.12.2020 № 1660-р «Про схвалення Концепції економічного розвитку Донецької та Луганської областей», а також відповідно до п. 65 плану пріоритетних дій Уряду на 2021 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 276-р, Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України підготовлено проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Стратегії економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 року», яка має почати діяти з 01.01.2022.

Висновки. У результаті аналізу соціально-економічної ситуації, що склалась на територіях Донецької та Луганської областей, виокремлено такі проблеми: втрата переважної частини промислового потенціалу; падіння обсягів промислового виробництва; скорочення валового продукту, експорту; недостатність робочих місць, відсталість, депресивність регіонів та, як наслідок, — зниження їхньої інвестиційної привабливості. Вирішення даних проблем можливо за рахунок надання цим територіям Донецької та Луганської областей статусу територій пріоритетного розвитку і запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності. Можна сподіватися, що створення територій пріоритетного розвитку в Донецькій та Луганській областях та за їх допомогою залучення інвестиційних надходжень має значно прискорити як економічний, так і соціальний розвиток цих регіонів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Снігова О.Ю. Щодо визначення ризиків і загроз в умовах фактичної втрати частини території та економічного потенціалу старопромислових регіонів. *Економіка промисловості*. 2015. № 2 (70). С. 20—32. <https://doi.org/10.15407/econindustry2015.02.020>
2. Плетньов М.В., Кузьменко О.М. Концептуальні аспекти державної цільової програми «Відновлення та розбудова миру в східних регіонах України». *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Дала*. 2015. № 6 (223). С. 117—123.
3. Мойсеєнко К.Є. Аналіз соціально-економічного стану постконфліктних територій Донецької та Луганської областей в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7018> (дата звернення: 18.05.2021).
4. Сімків Л.Є., Потьомкіна Н.Ю. Особливості залучення іноземних інвестицій в регіонах України: проблеми та шляхи їх розв'язання. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 15. С. 404—408.
5. Зельдіна О.Р. та ін. Інституційне забезпечення та економіко-правові механізми відновлення Донбасу (Розділ 4). В кн.: *Відродження Донбасу: оцінка соціально-економічних витрат і пріоритетні напрями державної політики*. Нац. доповідь. Ін-т демографії та соціальних дослідж. ім. М.В. Птухи НАН України. За заг. ред. Е.М. Лібанової. Київ, 2015. С. 86—106.
6. Амоша О.І., Залознова Ю.С., Новікова О.Ф. та ін. Пропозиції та зауваження до проекту Концепції соціально-економічного розвитку Донецької та Луганської областей. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. № 1 (63). С. 186—196. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-1\(63\)-186-196](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-1(63)-186-196)
7. Ляшенко В.І., Толмачева Г.Ф. Підтримка бізнесу щодо дотримання екологічних вимог в умовах критичного стану довкілля Донбасу. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. № 1 (63). С. 4—13. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-1\(63\)-4-13](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-1(63)-4-13)
8. Діагностичний звіт. Аналіз проблем економічного розвитку Донецької та Луганської областей. Проект: UA2002 — Економічна трансформація Донбасу (Donbas Economic Transformation Strategy Support). Лютий 2021. 120 с. URL: <https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/UA2002-Diagnostic-report-on-the-current-state-of-Donbas-February-2021.pdf> (дата звернення: 15.06.2021).
9. Захарченко А., Букрева Е. 30 ключевых предприятий Донбасса, которые мы теряем. Инфографика. *Фокус*. 18.03.2015. URL: <http://focus.ua/money/326668/> (дата звернення: 22.05.2021).
10. Тігай К. Карта: промисловість у зоні АТО. *INSIDER*. 08.07.2014. URL: <http://www.theinsider.ua/business/53b5c39c92fa6/> (дата звернення: 24.05.2021).
11. Стратегія розвитку Луганської області на 2021—2027 роки. *Офіційний сайт Луганської обласної державної адміністрації (Обласної військово-цивільної адміністрації)*. URL: http://loga.gov.ua/sites/default/files/collections/strategiya_lugansk_2027_last.pdf (дата звернення: 25.05.2021).
12. Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів. Ін-т економ. досліджень та політ. консультацій. Київ, 2014. 389 с. URL: <http://www.ier.com.ua/files/Projects/2012/Рейтинг%20інвестиційної%20привабливості%20регіонів%202014.pdf> (дата звернення: 11.05.2021).
13. Алексич К.О. Особливості функціонування суб'єктів господарювання в умовах територій пріоритетного розвитку. *Економіка і організація управління*. 2016. № 4 (24). С. 277—287.

Надійшла 15.06.2021

REFERENCES

1. Snihova O.Iu. Shchodo vyznachennia ryzykiv i zahroz v umovakh faktychnoi vtraty chastyny terytorii ta ekonomichnogo potentsialu staropromyslovykh rehioniv. *Ekonomika promyslovosti*. 2015. No. 2 (70). P. 20-32. <https://doi.org/10.15407/econindustry2015.02.020> [in Ukrainian].
2. Plietnov M.V., Kuzmenko O.M. Kontseptualni aspekty derzhavnoi tsilivoi prohramy "Vidnovlennia ta rozbudova myru v shkhidnykh rehionakh Ukrainy". *Visnyk Shkhidnoukrainskoho natsionalnogo universytetu imeni Volodymyra Dalia*. 2015. No. 6 (223). P. 117-123 [in Ukrainian].
3. Moiseienko K.Ie. Analiz sotsialno-ekonomichnogo stanu postkonfliktnykh terytorii Donetskoi ta Luhanskoii oblasti v Ukraini. *Efektivna ekonomika*. 2018. No. 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7018> [in Ukrainian].
4. Simkiv L.Ie., Potomkina N.Iu. Osoblyvosti zaluchennia inozemnykh investytsii v rehionakh Ukrainy: problemy ta shliakhy yikh rozv'iazannia. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. 2017. No. 15. P. 404-408 [in Ukrainian].
5. Zeldina O.R. ta in. Instytutsiine zabezpechennia ta ekonomiko-pravovi mekhanizmy vidnovlennia Donbasu (Rozdil 4). V kn.: *Vidrodzhennia Donbasu: otsinka sotsialno-ekonomichnykh vytrat i priorytetni napriamy derzhavnoi polityky*. Nats. dopovid. In-t demohrafii ta sotsialnykh doslid. im. M.V. Ptukhy NAN Ukrainy. Za zah. red. E.M. Libanovoi. Kyiv, 2015. P. 86-106 [in Ukrainian].

6. Amosha O.I., Zaloznova Yu.S., Novikova O.F. ta in. Propozytsii ta zauvazhennia do proiektu Kontseptsii sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Donetskoi ta Luhanskoi oblasti. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu*. 2021. No. 1 (63). P. 186-196. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-1\(63\)-186-196](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-1(63)-186-196) [in Ukrainian].
7. Liashenko V.I., Tolmacheva H.F. Pidtrymka biznesu shchodo dotrymanna ekolohichnykh vymoh v umovakh krytychnoho stanu dovkillia Donbasu. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu*. 2021. No. 1 (63). P. 4-13. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-1\(63\)-4-13](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-1(63)-4-13) [in Ukrainian].
8. Diahnostychnyi zvit. Analiz problem ekonomichnoho rozvytku Donetskoi ta Luhanskoi oblasti. Proiekt: UA2002 — Ekonomichna transformatsiia Donbasu (Donbas Economic Transformation Strategy Support). Liutyi 2021. 120 p. URL: <https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/UA2002-Diagnostic-report-on-the-current-state-of-Donbas-February-2021.pdf> [in Ukrainian].
9. Zaharchenko A., Bukreeva E. 30 kljuchevykh predpriyatij Donbassa, kotorye my terjaem. Infografika. *Fokus*. 18.03.2015. URL: <http://focus.ua/money/326668/> [in Russian].
11. Stratehiia rozvytku Luhanskoi oblasti na 2021-2027 roky. Ofitsiyni sait Luhanskoi oblasnoi derzhavnoi administratsii (Oblasnoi viiskovo-tsyvilnoi administratsii). URL: http://loga.gov.ua/sites/default/files/collections/strategiya_lugansk_2027_last.pdf [in Ukrainian].
12. Reitynh investytsiinoi pryvablyvosti rehioniv. In-t ekonomichnykh doslidzhen ta politychnykh konsultatsii. Kyiv, 2014. 389 p. URL: <http://www.ier.com.ua/files/Projects/2012/Reitynh%20investytsiinoi%20pryvablyvosti%20rehioniv%202014.pdf> [in Ukrainian].
13. Aleksykh K.O. Osoblyvosti funktsionuvannia subiektiv hospodariuvannia v umovakh terytorii priorytetnoho rozvytku. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*. 2016. № 4 (24). P. 277-287 [in Ukrainian].

Received 15.06.2021

O. Yu. Gostieva

State Organization “V. Mamutov Institute of Economic and Legal Research of NAS of Ukraine”, Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0002-1203-8933

CREATION OF TERRITORIES OF PRIORITY DEVELOPMENT IN DONETSK AND LUHANSK REGIONS AS A WAY TO SOLVING SOCIO-ECONOMIC PROBLEMS

The article indicates that the political and economic instability that resulted from the armed conflict and hostilities in eastern Ukraine led to the fact that Donetsk and Luhansk oblasts, which were previously leaders among the regions of Ukraine in terms of socio-economic development, have become outsiders. The analysis of the socio-economic situation in the territories of Donetsk and Luhansk regions is carried out, on the basis of which the range of existing problems of these regions is highlighted, namely: loss of most of the industrial potential; drop in industrial production; reduction in gross product, exports; lack of jobs; backwardness, depression of the regions; reducing their investment attractiveness. It is noted that under such conditions, the priority task of the Government of Ukraine becomes search for effective legal and economic mechanisms for post-crisis recovery and development of these regions. It is argued that such a mechanism can be the provision of the status of priority development territories to Donetsk and Lugansk regions and introduction of a special regime for investment activities. This proposal will significantly contribute to the attraction of investments, the general recovery of the region's economy and further development. The experience of these studies can also be applied in the restoration of territories where hostilities took place and the development of which requires additional stimulation in development.

Keywords: socio-economic situation, Donetsk and Luhansk regions, priority development areas, special regime of investment activity.